

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr. 7
15. dec.
1969

Julen 1969

Ryvangen juleaften

Ved julehøjtideligheden i Ryvangen har man bedt Alex Binneballe tale.

Højtideligheden begynder kl. 16.00 med, at Hjemmeværnet trækker op, hvorefter lysene tændes på gravene. Studenterangforeningen synger, og spejdere lægger blomster på gravene.

Højtideligheden er på grund af klimaet af ret kort varighed, men mange har det sådan, at det ikke er rigtig jul, uden at de har været i Ryvangen.

TV 1970

Befrielsen vil præge programmerne ret meget

25 året for befrielsen vil i særlig grad sætte sit præg på forårssæsonen. Foruden nogle nye udsendelser i kulturafdelingens serie om besættelsestiden er det tanken på søndag eftermiddage at genudsende en række af de programmer, som hidtil har været sendt i denne serie. Forud for hver af disse genudsendelser vil Børne- og ungdomsafdelingen i samarbejde lade en historiker introducere emnet, så også yngre seere får forudsætning for at forstå disse kapitler i besættelsestidens historie.

Ligeledes i forbindelse med 25 året for befrielsen bliver den ene af forårets danske spillefilm »Den usynlige hær«, mens underholdningsafdelingen – som sit bidrag – præsenterer Kjeld Abells og Poul Henningsens »Dyveke«, der i sit motiv knytter sig til besættelsestiden.

De erhvervshæmmede

Socialt udvalg: Formand Alberti Hansen. Næstformand Aksel Andersen. – Arne Snedevig Jensen – Alfred Senn. Ved henvendelser angående sager bedes kontortiden mandag aften kl. 19.00–21.00 benyttet. Tlf. BY 5160, men kun i den anførte tid.

Kontoret er i Admiral Geddes Gård, Store Kannikestræde 10, forhuset, kælderen. I særlige tilfælde kan tlf. 45 02 60 benyttes, tirsdag og torsdag kl. 10.00–12.00.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelser ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deponerede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tillige med disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, 8700 Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 57, 2820 Gentofte.

Kasserer Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt, Ørnevej 63, 2400 NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre, Gilbækhus, 6430 Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst, Bengtasevej 6, 2900 Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag. Paul Holt, Præstevangsvvej 35, 8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorfflund allé 80, 2920 Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3, 5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa, Banegårdspladsen, 8000 Århus.

Politiassistent S. Julsgård Larsen, Boeslundevej 1, 2700 Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembecke, Brødre-gade 19², 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft, de Mezasvej 18, 8000 Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, 5652 Nr. Søby, Fyn.

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8, 9000 Hasseris, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch, Kongensgade 49, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården, Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpressefor-ening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

National-Trykkeriet

INDHOLD

Ingen dur uden glæde	123
Det nye lovforslag	125
Hilsener	125
Randersegnen under besæt- telsen	127
Tysk-hollandsk forsonings- dag	133
Digmann død	139
Register for Pigtraad 1969 . .	139

Ingen dur uden glæde

Af sognepræst POUL RIIS

– tidligere Neuengamme og Dachau

H. C. Andersen skriver et sted om en fattig mand og kone, hvis hjem blev ramt af sorg og elendighed.

Det endte med, at manden var så nedtrykt, at han tænkte på at gøre en ulykke på sig selv. – Konen forsøgte forgæves at trøste ham. – Men så prøvede hun på en hel anden måde at få ham fra de tanker: hun blev tavs og ville gå. Han blev urolig for hende og fór efter hende, idet han sagde: »Du får ikke lov til at gå, før du siger mig, hvad der er i vejen« –

Efter en stunds tavshed sagde hun: »Jeg har i denne nat drømt, at den gamle Gud var død, og alle engle fulgte ham til graven.« –

»Hvordan kan du dog tro eller tænke noget så dumt,« svarede manden, »ved du da ikke nok, at Gud kan aldrig dø.«

Da strålede den gamle kones ansigt af glæde, idet hun udbrod: »Altså lever den gamle Gud endnu!?!«

»Javist!« svarede manden. – »Hvem vil tvivle på det?«

Og så fortæller H. C. Andersen videre, at da skinnede solen ind i stuen!

Det er jo rigtigt, at mennesket dø., når glæden tages bort.

Idag tages glæden ofte bort, når vi går med følelsen af, at vi ikke er noget værd. Ingen holder virkelig af os.

Ind i denne situation skal netop julen sige os, at den gamle Gud er nu altså ikke død. Vi er måske ikke noget værd i os selv. Men netop julens gamle ord skal lære os, at vi for Gud er Guds kærlighed værd. Det er dette, der skal give vort liv lys. Det skal give vort liv livsfylde og glæde, thi ingen dur uden glæde!

Glædelig jul!

POUL RIIS.

A-S Kaj Neckelmann

Syntetisk Fiber Industri

Køjstrupvej — Silkeborg

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND

H. B. F.

K. Jørgensen

Silkeborg

VÆRN OM

NATUREN!

L. R. S.

Erik Emborg Export A-S

Pionér i export af dybfrosne
levnedsmidler

K. V. Kjeldsen

Anlægsgartner

Anlæg af haver
Speciale: Sten- og flisearbejde

Malmbjergsvej 8 — Holte

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND!

K. S. O. A.

I/S Sven Jacobsen

KONFEKTIONSFABRIK

Næstved

VITFOSS A/S

KORN — FODERSTOFFER

Havnen — Graasten

DA DET GIK HÅRDT TIL PÅ RANDERS-EGNEN

Et rids af nogle begivenheder og personer fra besættelsesårenes Randers, fortalt af turistchef Svend Ovesen

AF REDAKTØR JOHANNES RASMUSSEN

Svend Ovesen – i brigadeuniform 1945

Turistchefen kan ikke sove. Han har alt for travlt. Er han ikke på sit kontor fra morgentiden til aften, især naturligvis i sommertiden, så arbejder han på sit eget sommerhus på Mols i bakkerne næsten helt ude ved Ebeltoft.

Eller på sin båd. Og i de senere år på sit eget hus, et nedlagt Romalt mejeri i Randersforstaden Krstrup, som han – egenhændigt – har lavet til en smuk og herskabelig beboelse. Her har han også svin og høns og hund. Når Svend Ovesen endelig lægger hovedet på puden, så kan han alligevel sove. Som en sten. Og straks.

Turistchef Svend Ovesen er født 1912. Ud af en god gammel Randers-slægt. Faderen, kaptajn Jørgen Ove Ovesen, sejlede på Nord- og Sydamerika. En anden gren af samme Randers-slægt, der kan føre deres aner langt tilbage, er dem, der bare hedder Ove til efternavn, altså ikke Ovesen. Svend Ovesen tog, da tiden var inde, præliminærekseramen og fik så ansættelse på FDBs kredslager for Randersegenen.

Fussingø

Og så til krigen og besættelsen. Det begyndte, fortæller Svend Ovesen til

»Pigtraad«, med nedkastninger ved Fussingø, det store gods og skovdistrikt en halv snes kilometer vest for Randers, i Viborg amt. Ironisk nok ejedes godset af en dansk-tysk greveslægt, og det blev – ligesom f. eks. godset Kalø på Djursland, efter krigen af samme årsag beslaglagt af den danske stat. Men alt det er jo en ganske anden historie.

Sammen med en gammel spejderkamerat, Svend Frederiksen, ansat i det kendte Randers farve- og tapetfirma Fr. Eriksen, og sammen med en række unge kolleger fra FDB tog Ovesen fat.

Der var bl. a. Bjarne Birch, som efter krigen oprettede rejsebureau og nu er tæppehandler. Og der var den nuværende salgschef hos Ford i Randers, Peter Staal, født Jensen. Og Eigil Groot, i dag en fåmælt, men dygtig vognmand i Vorup, der kan fortælle meget fra krigens tid, hvis han først bliver trukket op. Hans hukommelse er der ikke noget i vejen med.

»Sløseri, der skader os alle«

Den første gang, jeg bad Groot om hjælp, siger Sv. Ovesen, var, da der var kommet en pludselig ordre fra nedkastningschefen Toldstrup. Vi »stjal« så en Taxa og lånte en FDB-lastbil. Naturligvis spurgte vi ikke på FDB, men forretningsføreren var, skønt han aldrig berørte sagen, udmærket klar over, at der foregik noget i de dage. Våbnene, droppet ved Fussingø, hentede Groot og jeg så.

Men tilbage var containerne, der burde være gravet ned. Men det forekom os for besværligt. Vi kørte dem derfor til Fladbro og smed dem i Gudenåen her. I øvrigt havde tyskerne vagtposter gående på banelinien (Randers-Langå-Viborg) kun 100 m væk. Men vandet her var ikke særlig dybt. Og næste dag var containerne da også blevet bemærket af tyskerne og fisket op.

Det samme mindre fikse, for ikke at sige livsfarlige nummer, skete også engang i Romalt. I nærheden af vort eget sommerhus. Her stod tæt stablet med

containere over det hele. I stedet for at slæbe de mange tunge jernbeholdere ud til Randers fjord og kaste dem i der, besluttede vi os til bare at kaste dem i den nærliggende kanal, hvor der også var ret lavvandet, hvad man ikke hæftede sig ved om natten. Til gengæld var det meget afslørende om dagen.

I løbet af kort tid havde flere gårdere i Romalt da også containere som fodertrug i stalden.

Jo, sandelig, når man tænker tilbage, kan man godt se, hvor mange fadæser og letsindigheder, vi dengang begik. Og mærkeligt, at konsekvenserne ikke til blev værre, end tilfældet var.

Faren afværget

Kort tid efter sprængte man banelinjen få hundrede meter fra vort sommerhus i Romalt. Straks efter vrimlede det med både dansk og tysk politi. Det var på en tid, hvor dansk politi endnu var i virksomhed, og de var afgjort langt farligere for os end tyskerne, når og hvis de tog fat på en sag.

Det var altså en sabotage mod banelinjen Randers-Hornslet-Grenå, og det var bl. a. Chr. Husum – idag sparekassebestyrer i Ranum i Himmerland – der var med ved denne sprængningsaktion. Nu var gode råd dyre.

Vi fik dog underhånden fat i det danske politi. Kriminaloverbetjent Hermansen fra den nu nedlagte Rougsø politikreds var det vist, vi havde kontakt med, og vi fik ham til at sige til tyskerne, at vort hus var blevet gennemført, og at der ikke fandtes noget mistænkeligt der. Heldigvis for os troede tyskerne på deres danske kolleger. Det var sommeren og vinteren 1943, den slags foregik.

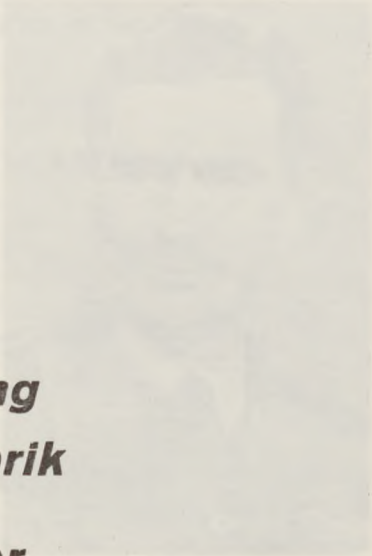
Bladarbejdet

På FDB havde jeg i tidens løb lavet mange reklamestencils til vore cirkulærer. Vi havde på kontoret i Randers en efter den tids forhold meget moderne reklameafdeling. Og det var bl. a. mit speciale at lave lay out og at stencilere.

Kurant

Vulkanisering
Slidbanefabrik
■
Reparationer
udføres efter
Good-Year's
Criss-Cross metode

Bregnerødgade 6
2200 Kbh. N
(01) 93 Ægir 1487

En dag blev jeg kaldt ind til daværende, nu afdøde forretningsfører Roslyng. Han tog et eksemplar af det lille blad »Randers Kurieren« frem af sin skuffe. – Har De set dette skrift før? spurgte han mig. – Nej – besynderligt, for jeg synes ellers lige bestemt, det er Deres streg! – Så blev der ikke talt mere om den ting, udover, at han afsluttende sagde: – Pas på en anden gang. – Han kendte åbenbart min streg og min skrift langt væk.

Blandt dem, der havde med »Randers Kurieren« at gøre, var en typograf Marinus Hansen, hvis jeg husker ret, eller var efternavnet Jensen. Han var i hvert fald på Randers Dagblad. Han bad mig lave bladets »hoved«.

For resten brugte han hele kælderens i sit hus i nordbyen til at gemme illegale våben m. v. Således bragtes nogle våben fra hans kælder til Hvidsten Kro bare få dage, før det hele blev opdaget. Han havde dog mærket, at det var ved at gå galt og gjorde sig usynlig.

Kai Hoff – »Scandia«

Jeg spiste dengang på Hannes Pensionat i Nørregade i Randers (nu forlængst nedlagt). Der kom også adjunkt Kai Hoff, Randers Statsskole, som siden blev dræbt af tyskerne. Han var broder til professor Ove Hoff, København, Gestapofangerens tidligere landsformand.

Her kom videre førnævnte Chr. Husum. Men endnu vidste den ene ikke noget om, hvad den anden var med i. Og jeg må nævne, fra samme pensionat, Jens Lyn Andersen. Han var egentlig fra Horsens. Han er i dag ansat i det store Randers-jernfirma S. C. Sørensens A/S's Aalborg-filial og bor privat i Gug uden for Aalborg. Jens Lyn var en af Toldstrups nære medarbejdere. Og Groot kom her.

Peter Staal havde bl. a. med nedkastninger og transport af folk fra England at gøre. Og med sabotagen på vognfabrikken Scandia, hvor en af de daværende direktører, Wærum, som bekendt var ret tyskvenlig. Den nuværende borgmester i Randers, Svend Thingholm, var dengang en rask, rødhåret smeddreng på Scandia. Han blev efterhånden en stærk mand i fagbevægelsen, og det var ham, der i 1945 var med til at forlange direktør Wærum fjernet (i

hvert fald for en tid), fordi han havde nægtet at underskrive på en benådningssøgning for et par af Scandias folk, der af tyskerne var dømt til døden.

Peter Staal blev, efter den mislykkede sabotage på Scandia, arresteret og anbragt på tinghuset i Randers. Kriminalassistent Kai Østrup, som i dag leder kriminalpolitiet i Odder, fik dog klaret en løsladelse af Peter Staal, som så skyndsomt blev sendt til Sverige.

Faldskærmen blev i træets top

Selv var jeg med i både modtagelse af våben og i sabotagearbejde. Vi cyklede ud til det historiske Fussingø, som jeg også nævnte i begyndelsen af min beretning. Det kendes bl. a. fra det gamle voldsted, nu udgravet, og fra Blichers noveller. Her har man bl. a. den plet, der kaldes »Hestehaven«. Vi var gerne 7–8 mand på et modtagehold, og det gik også godt nok adskillige gange.

En nat droppede englænderne 11 containere samt en agent. Men der skete det meget ubehagelige, som man af og til hørte om i de år, og som det sikkert også er forekommet hos modtagehold andre steder i landet, at faldskærmen foldede sig ud som en paraply over et højt, stort træ. Vi måtte op i træets top og klippe en del af faldskærmen ned i småstykker. Vi fortsatte arbejdet til den lyse morgen. Manden havde vi naturligvis ret hurtigt fået fri. Men noget af skærmen blev deroppe og så i dagslys højst forræderisk ud.

Der var ingen vej udenom. Vi måtte holde en pause med denne modtageplads, til der atter var faldet ro over sindene.

Husk på, at tyskerne ikke var langt væk. Vi hørte dem ofte på hovedlandevejen, Viborgvej, og på Gl. Viborgvej med deres motoriserede udrykninger af biler og motorcykler, når der havde været fly over egnen. Tyskerne lå i Fladbro. Men de pejlede os aldrig rigtigt. Og de var lette at høre, for i de år var de de eneste, som kørte i benzin-køretøjer.

Transformatorsprængning

Jeg har også haft folk boende, der var kastet ned fra luften. Og næsten altid flød det med tryksager hjemme i min lejlighed i Sandgade.

En aften kom Toldstrup hæsbælende stvrtende ind ad døren. Hans første ud-råb var: – Er I klar over, hvad der skal ske i aften? – Ingen af os havde fået besked. – Opgaven var ellers ret så opsigtsvækkende. Der skulle denne nat sprænges transformatorstationer ned gennem hele Jylland, så tyskerne virkelig fik noget at tænke på.

Men af en eller anden grund var kontakten til Randers svigtet. Det skete let i de år, hvor telefon, telegraf og post næsten var bandlyst hos os, og hvor sli-gne budskaber gerne kom med kurér.

Vi måtte så i gang med at skaffe oplyst i en fart, hvilken transformator det ville have størst effekt at sprænge.

Randers' ældste privathus, Helligaandshuset, hvor der nu bl. a. er turistbureau

**NORDISK TEGNEMASKINE
INDUSTRI**

Tempovej 15 — Ballerup

**LINDHOLST & CO.
Maskinfabrik**

Aabogade 40 — Aarhus

SPAREKASSEN FOR DET SYDLIGE ALS

Tandslet — Als

HADSTEN HØJSKOLE

Hadsten

W. MØLLER HANSEN

Revisor

Vestergade 2 — Nykøbing Mors

PERSSON'S CLICHÉ-ANSTALT I/S

Bredgade 25 E — København K

PETER E. JENSEN

Vognmand

Algade 23 — Søby

Hilsen fra

KØGE KOMMUNE

BRÆDSTRUP

TRÆLASTHANDEL A/S

N. THINGGÅRD

Stjerneholmsgade 36 — 8700 Horsens

D. A. S. F.

Skagen

NIELSEN & RAUSCHENBERGER

Ingeniørfirma

Lundtoftevej 7 — Lyngby

HANS KOFOED

Murermester

Egelund Rø — Gudhjem

RONDO RADIO

Stengade 24 — Helsingør

CARL E. BIEHL

Bogtrykkeri

Slotsgade 15 — Graasten

SPARE- & LAANEKASSEN I MARSTAL

Kirkestræde — Marstal

A/S STØRUP & CO.'s EFTF.

Helsingør

JENS KIRKEGAARD

Tømremester

ANS

A. E. LAURITSEN

Urmager

ANS

POUL PEDERSEN

Skotøj

Bredgade — Kolind

Tiden var knap til alle forberedelser. Faktisk var det Randers kommunale værkers nu mangeårige og netop afgåede direktør, B. Boberg, dengang vist 1. ingeniør eller sådan noget på elværket, vi spurgte til råds.

Og så hentede vi stoffet i mit sommerhus i Romalt og gik i gang med at ælte »marcipanbrød« eller plasticbomber hjemme på gulvtæppet i Sandgade. Vi tog så fat på en transformator på Skovbakken – nedenfor hvor nu det ny storhotel Kongens Ege rejste sig for et par år siden – og altså tæt på, hvor i skoven er placeret Anker Hoffmanns smukke frihedsmindesmærke, den store bronzefigur med den jydsk pige, der kommer med blomster i favnen til marterpælen for sin henrettede ven.

Her havde tyskerne placeret vagtposter fra kasernen. Vi kravlede alligevel rundt på skråningen bagved. Men det viste sig, at vi var kommet lidt galt i byen. Der manglede en meter ledning. Derfor delte vi sprængningen op på to »blyanter« på 20 minutter. Den første udløstes også efter de 20 minutter, som beregnet, men nr. to sprængtes først ti minutter senere.

Sprængningen blev altså ikke så effektiv, som det var håbet. Men jeg kan dog huske, at samtlige ruder i Østergade-Udbyhøjvej-kvarteret ved den lejlighed godt nok sprængtes. Det var regimentssadelmager Oppen Francks søn – af uddannelse søløjtnant og instruktør i modstandsbevægelsen – som ikke havde fået givet beskeden videre til byledelsen i Randers. Jeg husker ikke mere hvorfor. Han er i øvrigt selv siden død. Altså blev aktionen temmelig improviseret.

Under jorden – og til Sverige

I maj 1944 gik jeg under jorden. To gestapovogne var arriveret fra det jydsk hovedkvarter på Aarhus Universitet. Den ene var taget til »Palæ« på Hobrovej hos lærer Lund, far til den i dag så kendte organist ved Sct. Clemens kirke, Aage Lund, ham med de musikalske soiréer. Den anden havde man tabt sporet af. Jeg fik på kontoret en advarende opringning og skulle lade beskeden gå videre til flest muligt.

I min middagspause tog jeg hjem til lejligheden i Sandgade. Der sad Gestapo parat. Jeg anede dog uråd i tide. Man havde sat vognen ind i gården og

der sad fem mand parat i lejligheden med vagter ved både for- og bagdør. Da jeg kom op, smækkede jeg døren hårdt op. Jeg havde haft en pistol hængende inde i entreen. Den havde de forlængst opdaget. Jeg vendte hurtigt om og ned ad trappen i en fart. Og nedad gaden. Man skød efter mig gennem Sandgade og Thorsgade.

Så gemte jeg mig i byen i otte dage. Og var derpå i ti dage i Aalborg. Men deroppe blev jeg genkendt af en Randers-borger, da jeg gik på gaden sammen med en kammerat. Det var for farligt. Jeg slap så til Sverige over Sæby. Ved Anholt skiftede vi over i en svensk båd. Det var i juni 1944.

I Sverige var jeg en kort tid på kontoret hos Kooperativa Förbundet i Stockholm og Göteborg. Men det var ikke lige mit nummer. Jeg meldte mig til Den danske Brigade og lå i Sättrabrunn ved Sala-Sigtuna. Her lå for resten også de to daværende Randers-journalister Helge Refslund, nu i Canada. Han er søn af Flensborg Avis' mangeårige Sønderborg-korrespondent, Chr. Refslund, og den anden var Jørgen Milwertz, som efter krigen bl. a. kom ud for UNESCO og kvækernes U-lands-arbejde, og nu er knyttet til det danske udenrigsministerium.

Randers-folk, værd at huske

5. maj 1945 gik turen så hjem til Danmark. Fra Helsingborg til Helsingør. Så var jeg på ny et par år hos FDB.

I 1949 blev jeg turistchef i Randers, udvalgt blandt temmelig mange og blev i øvrigt byens første mand på denne post. Den stilling har jeg haft siden, med en pause på fem år, hvor jeg var først i et Randers entreprenør- og kørselsfirma, siden i et møbelfirma i Laurbjerg.

Der er endnu mange venner og kammerater fra de spændende år, som Sv. Ovesen synes fortjener en lille minde-rune. Det sker vist, at man træffer sammen, gamle modstandsvenner fra den tid ved det årlige »Ranumkonvent«.

Der var entreprenør Herman Breede, Randers, som døde for vel 6-7 år siden. Han var, når den sørgelige sandhed om det kapitel skal siges, en af de få danske i den branche, som aldrig tog sig værnemageropgaver på.

Hans firma var ganske vist heller aldrig af de store. Og da hans ægteskab

var barnløst, og han i øvrigt de senere år gentagne gange var syg, blev firmaet ophævet ved hans død. Han var en virkelig hædersmand og fra et tidligt tidspunkt med i al slags illegalt arbejde på Randerseggen.

Og Ovesen nævner videre afdøde boghandler Otto W. Olesen, indehaver af den store, gamle Randers-boglade Køsters Boghandel. Hans illegale navn var »Skomageren«. Han var bl. a. kassemeister på Randerseggen. Han blev anholdt af tyskerne og kom i flere koncentrationslejre og stod meget igennem. Da han kom hjem i 1945, var det i en frygtelig havareret tilstand, men som årene gik, rettede han sig dog. Han døde for nogle år siden.

Der var også nu afdøde læge Mogens Langballe, en kendt praktiserende læge i Randers, og hvis far før ham havde været overlæge i Randers. Mogens Langballe var en nær medarbejder hos Toldstrup. En søn af ham, Jesper, er i dag journalist på Jyllands-Posten. Endelig kan nævnes landsretssagfører Stig Axelsen-Drejer, som også kom frygtelig medtaget hjem fra Hitlers KZ-lejre, men som i dag har det godt.

Her slutter Svend Ovesen sin beretning. Den, der skriver dette og som har kendt ham i nu en snes år, skal blot tilføje, at han – udover hvad allerede må være fremgået på forskellig måde af beretningen om hans meriter og gode egenskaber – også fortjener prædikatet af landets måske mest venlige og hjælpsomme turistchef.

Og det vil dog ellers sige en del.

Johs. Rasmussen.

Alle medlemmer, abonnenter, medarbejdere og annoncørerne bedes modtage de bedste ønsker for julen og det nye år. Tak for trofast følgeskab i arbejdet for vor sag.

REDAKTIONEN.

ANDELSSMØR

Englandskajen — Odense

C. SØRENSEN

Tømrermester

Bælum

H. BIRK

Møbelpolstrer

Grønnegade 48 — Aarhus

AAGE FRIIS

Herreekvipering

Møllergade 37 — Svendborg

AUG. BORGEN A/S

Halmtorvet 20 — København V

Tlf. (01) 21 22 88

ASSURANCE

HANSEN & COMP. A/S

Det gamle vinfirma

Gerritsgade 31 — Svendborg

SV. OVESEN NYGAARD

Varde

D. WARBERG

Jernbanegade 2 — Brædstrup

JENS ROHDE

Tømrermester

Chr. X's Vej 62 — Viby J.

VÆRN OM NATUREN!

T. M. H.

**BØRST TÆNDER 3 GANGE
OM DAGEN!**

F. L. L.

HARILD

Nexø

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

A. R. I.

JENS HANSEN

Tandtekniker

Algade 37 — Skælskør

VÆRN OM NATUREN!

S. B. L. Ø.

BEVAR DERES TÆNDER

Gå til tandlægen to gange om året

T. F. L. B.

SKANDINAVISK LINIETRAFIK A/S

Tuborg Havn — Hellerup

J. M. BIRKING & CO.

Gummivarefabrik A/S

Kirkebjerg Allé 31 — Vanløse

LYNGBYGAARD

Boeslunde

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**

T. W. J. H.

Tysk-Hollandsk forsoningsdag

60 indbyggere fra den hollandske by Putten til nordtysk by på mindedag

Søndag den 23. november samledes man rundt omkring i Tyskland på kirkegården for at mindes de døde.

I Ladelund lige syd for grænsen var der i år det særlige ved sammenkomsten, at det netop nu er 25 år siden, de mandlige indbyggere fra den lille midt-hollandske by Putten på de tyske besættelsesmagters foranledning blev deporteret til koncentrationslejren Neuengamme ved Hamborg, hvorfra de siden førtes videre til Ladelund, hvor de mødtes med folk fra 12 andre nationer. 552 døde efter pinslerne – deraf var de 102 fra Putten.

60 i alt – flertallet damer – fra den hollandske by var mødt op til mindestunden i Ladelund, for at dvæle ved deres kæres grave, og ingen af dem kunne holde tårerne tilbage.

Højtideligheden indledtes med gudstjeneste i byens kirke, der kun med nød og næppe kunne rumme de mange – også fra selve sognet – der var mødt. Her prædikede pastor Harald Richter ud fra søndagens tekst.

Nære forbindelser er knyttet med Holland

Mod slutningen af sin prædiken kom pastoren ind på det lykkelige forhold, der har gjort det muligt, at man i dag – og år efter år – har kunnet samle på-

rørende til de mange, der omkom i lejren i krigens onde år, og ikke mindst – sagde han – er det os en glæde her i vort sogn at have fået så nære forbindelser knyttet med byen Putten.

Trofast er man dernedefra sluttet op om de mange mindestunder, der i årenes løb har været holdt. Det er godt, at en sådan forsoning, der rækker ud over gammelt had, nød og elendighed, har kunnet etableres.

Alle i Ladelund er glade for, at der har kunnet skabes så nære venskabsforbindelser ud til de mange nationer, hvis sønner har fundet deres hvilested på kirkegården her efter lidelser, vi i dag vel knapt kan fatte omfanget af.

Signerede kranse også fra Danmark

Efter den smukke højtidelighed i kirken gik de mange mødte i procession til mindstedet og -stenen for de omkomne, og her fandt der efter bøn ved pastor Richter kransenedlægning sted.

Blandt de mange signerede bemærkedes kranser fra: Demokratisk Aktion, Slesvig-Holsten, byen Putten, Ladelund kommune, Kær herreds amtsdistrikt, Hollands krigsgravsforsoning, Amicale Internationale de Neuengamme, Landsforeningen af fanger, Neuengammeforeningen samt endnu flere store, hver især meget smukke kranser fra foreninger og organisationer.

Desuden havde så at sige alle de hollandske gæster bragt personligt prægede hilsener med i form af buketter.

Herefter forlod de mange gæster tavse kirkegården, men hermed var dagens program langt fra udtømt.

Der var til middagen indbudt forskellige gæster, og her blev de officielle taler holdt.

Hollandsk TV-film om Ladelund og Putten

Siden var der atter mindestund i kirken, og her havde de mødt lejrlighed til at se den film, der fra hollandsk side er optaget, og som tydeligt gav indtryk af, hvad der skete i krigens sidste år, og hvad der siden er sket, efter at kontakterne Putten og Ladelund imellem er blevet knyttet.

For det gode venskab og de nære forbindelser vil man i første række have kunnet takke pastor Harald Richter. Han har på ganske enestående vis været det forbindende »led«, og han har på smukkeste måde ledet de mange sammenkomster i årene, der er gået. Den 23. november havde han dagen igennem stillet præstegården til gæsternes rådighed, og her havde han arrangeret en lille udstilling, rummende bøger, prospekter, fotografier og arkivalier i tilknytning til Ladelund-lejrens tid.

Yderligere har en del borgere i Ladelund sogn lavet en model af lejren, hvoraf kun en enkelt barak endnu er tilbage. Modellen vil i sin tid blive indlemmet i det hollandske krigsmuseums samlinger.

Nu er gæsterne hjemme i deres respekt med befolkningen i Ladelund sogn har vist sig varigt.

Ladelund på den tysk-hollandske forsoningsdag 23. november.

BY- & LANDBOSPAREKASSEN

Frederikshavn

JOHN HINTZE's ENKE

Skibshandel
Rønne

ALFRED KRABbenhøFT A/S

Murermester — Entreprenør
Esbjerg

**GLOBE BYGGEINDUSTRI-
& CEMENTSTØBERI**

Langtvødvvej — Sæby

»MØLLEDAL«

Esromvej 9 — Helsingør

VÆRN OM NATUREN!

P. F. K.

LUNDEGAARD TEGLVÆRK

Stoholm

**KAI REISLER &
NYMAND CHRISTENSEN**

Revisionsfirma
St. Kongensgade 55 — Kbh. K

J. FØGE JENSEN

Skelbækgade 2 — Kbh. V

P. LANKEN

København N

MØLLER & CO. A/S

Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 — Odense

SV. AA. JACOBSEN

Bogtrykkeri
Nygade 39 — Ringkøbing

H. ULF NIELSEN A/S

Linoleum-tæpper
Aalborg

DANSK ANDELS KULFORRETNING

Rådhuspladsen 3 — Aarhus

C. J. BORELLA-HANSEN

El-installatør
Algade 32 — Vordingborg

FREDE BUUR-ANDERSEN

Tømremester
Th. Nielsensgade 25 — Herning

THOR JØRGENSEN A/S

International spedition
Toldbodgade 57-61 — København K

KRENKERUP GODS

STØT DANSK ARBEJDE

B. S. F.

H. J. NIELSEN

Næstved

**GET GJENSIDIGE
LØSØREFORSIKRINGSSKAB**

Thisted

A. FRØKJÆR CHRISTENSEN

Autolakereri

Rentemestervej 61 — Kbh. NV

P. JACOBSEN

Roskilde

**M. GLYTTING &
M. BLOKDAL-PEDERSEN**

Aarhus

H. H. MOLTKE

Thurebyholm — Tureby

HANS JENSEN'S EFTF.

Trikotage
Ikast

A/S V. EIVIL

Aut. SMC-forhandler

Borgerdiget 21 — Roskilde

MOTOR COMPAGNI

Thorkild Sørensen

Skælskør

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**

E. L. P. O.

G. SALICATH & CO.

Strandagervej 23 — 2900 Hellerup

O. NIELSEN & DEHN A/S

Korn — Foderstoffer

Stubbekøbing

SV. KOCH

Sakskøbing

VÆRN OM NATUREN!

N. A. N.

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Torvet — Esbjerg

**PAS PÅ GÆNDE
— GÆNDE PAS PÅ!**

T. K. N. S.

VÆRN OM NATUREN!

N. S. S.

VÆRN OM NATUREN!

F. L. B.

LUNGHOLM GODS

pr. Rødby

A/S VESTFYNS ELFORSYNING

Østergade 38 — Assens

RYØ A/S

Ingeniørfirma

Nytorv 14 — Aalborg

<p>TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Finlandgade 31 — Aarhus</p>	<p>G. RAUPACH Købmand Odder</p>	<p>KEMIKOHL Skærbæk</p>
<p>H. C. RIDDESBORG Slagtermester Rønne</p>	<p>RØDBY AUTO-SERVICE Østergade 45 — Rødby</p>	<p>V. PETERSEN Randers</p>
<p>E. EILERTSEN Ingeniør Peter Bangsvej 100 — Struer</p>	<p>H. H. LARSEN & SØN Nordhavnen — Vejle</p>	<p>VÆR GOD MOD DYRENE! H. K. H.</p>
<p>R. RASMUSSEN Skotøj Østergade 18 — Hammel</p>	<p>A. KAAE NIELSEN Glarmester Banegårdsvej 3 — 8660 Skanderborg</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! K. K. — Randers</p>
<p>J. JUNGET A/S Mindegade 17 — Herning</p>	<p>EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Fredericia</p>	<p>AXEL MIKKELSEN V. Strandgade 25 Ringkøbing</p>
<p>GURRE KØBMANDSHANDEL</p>	<p>PETER SKAARUP Blikkenslagermester Thisted</p>	<p>DEHLHOLM</p>
<p>J. RUBY Købmand Ulfborg</p>	<p>CARL JENSEN Bagermester Galten pr. Hadsten</p>	<p>DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! A. H. H.</p>	<p>MIDTBANK Storegade 36 — Brande</p>	<p>POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri Østergade 8 — Herning</p>
<p>H. C. JACOBSEN Tømremester Søndergade 14 — Horsens</p>	<p>LOLLAND-FALSTERS VENSTRE BLAD & LOLLANDS TIDENDE</p>	<p>I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 — Kbh. K</p>
<p>VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 — Hornslet</p>	<p>SOPHUS E. JOHNSEN & CO. Skibshandel Havnegade 32 — Aarhus</p>	<p>H. JENSEN Vejle</p>
<p>MENSTRUP BAGERI Menstrup pr. Hyllinge</p>	<p>J. H. MØLLER Aarhus</p>	<p>A/S RANDERS ASFALT- & TJÆREFABRIK Hvidemøllevvej 7 — Randers</p>
<p>J. P. HANSEN Bagermester Nørregade 19 — Varde</p>	<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 — Vejle</p>	<p>EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Sjællandsgade 55 — Fredericia</p>

<p>DANSK HYDRAULIK INDUSTRI A/S Strandhuse Juelsminde</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! J. L. L.</p>	<p>M. MACKEPRANG Landinspektør Spodsbjergvej 11 — Rudkøbing</p>
<p>VENG CHRISTENSEN & CO. A/S Nyager 4 — Glostrup</p>	<p>SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS & OMEGN</p>	<p>J. ANDERSKOU & A. T. THOMSEN Rådg. ingeniører Herning — Esbjerg — Kolding</p>
<p>FAXE BIO</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! P. H. O.</p>	<p>EDDY JENSEN Manufaktur Vig</p>
<p>ANTON JENSEN Alstrup Tranebjerg</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! K. L. H.</p>	<p>RINGKØBING RUGBRØDSFABRIK</p>
<p>BAGERMESTRENS RUGBRØDFABRIK A/S Sønderborg</p>	<p>E. TERP Bjerggade 18 — Køge</p>	<p>P. F. CLEEMANN Skibsmægler Aabenraa</p>
<p>JENS B. ERIKSEN Emballage Næstved</p>	<p>A. THUESEN Esbjerg</p>	<p>MARINUS POULSEN & SØN Manufaktur Farsø</p>
<p>FRITZ DUUS A/S Vendersgade 5 — Fredericia</p>	<p>TRETEM</p>	<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 — Graasten</p>
<p>FRODE JOHANSEN Bagermester H. Egedesvej 6 — Aarhus</p>	<p>VÆRN OM VORE SMUKKE BADESTRANDE! C. J. N. P. K.</p>	<p>PETER E. JENSEN Vognmand Algade 23 — Sæby</p>
<p>HERNING SVINESLAGTERI</p>	<p>P. RASMUSSEN Vejle</p>	<p>BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S</p>
<p>LILLERØD SPÅNLAMPER Tokkekøb 13 Lillerød pr. Allerød</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! A. E. V.</p>	<p>LUND & ERICHSEN ELEKTROINSTALLATION · AKTIESELSKAB BREDGADE 49 · HERNING · TELF. (07) 12 63 11</p>

<p>VÆRN OM VORE SMUKKE STRANDE! K. A. H.</p>	<p>P. F. CLEEMANN Vikingshus Gammel Havn 6200 Åbenrå</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! L. E. A. F.</p>
<p>N. DUE PETERSEN & KRYGER Gaasetorvet — Svendborg</p>	<p>HELGE BRUUN Revisor Søndergade 16 — Horsens</p>	<p>FREDERIKSVÆRK BOGBINDERI Frederiksværk</p>
<p>STØT KAMPEN MOD KRÆFTEN! S. M. R. V.</p>	<p>HARALD NØRLEM Revisor Odense</p>	<p>UDBYE's BOGTRYKKERI Staldgårdsgade 38 — Vejle</p>
<p>VÆRN OM NATUREN! E. M. P. S.</p>	<p>CARL RASMUSSEN A/S Kordilgade 16 — Kalundborg</p>	<p>EBELTOFT SKOFABRIK Nr. Port 5 — Ebeltoft</p>
<p>FJELLERUP BRUGSFORENING Fjellerup</p>	<p>HYG DEM MED EN GOD BOG! Bome. — K.</p>	<p>FALCK-ZONEN Trindsøvej 2-6 — Aarhus</p>
<p>SKJELSKØR BANK Algade — Skælskør</p>	<p>ANKER ELLESGÅRD Købmand Ahrenfeldtsgade 2 9900 Frederikshavn</p>	<p>GØRLEV MATERIALHANDEL Gørlev</p>
<p>KNUD FR. NIELSEN Hovedgade 41 — Brabrand</p>	<p>H. O. JENSEN Ebeltoft</p>	<p>SOFUS NELLEMANN's EFTF. Automobilforretning Strømmen 27 — Randers</p>
<p>SAMSØ SPARE- & LAANEKASSE Tranebjerg — Samsø</p>	<p>ØSTHIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE Bælum</p>	<p>ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI Køge</p>
<p>P. HOVE Thisted</p>	<p>GÅ I KIRKE! A. H. H.</p>	<p>P. JUUL Glargmester Th. Niensengade 39 — Herning</p>
<p>ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN Østergade 1 — Aarhus</p>	<p>HARTVIG GRAVESEN A/S Manufaktur Tarm</p>	<p>HAVBO KONSERVESFABRIK Frederikshavn</p>

Digmann død

Den tidligere chef for hjemmeværnet, generalmajor P. M. Digmann, der nu havde sit hjem i Knebel gamle skole på Mols, er afgået ved døden på amtsygehuset i Grenå.

General Digmann var jyde, født i Silkeborg og blev student i 1919. Han trådte senere ind i hæren, gennemgik officersskolen og blev premierløjtnant i 1930. I de unge år forrettede han alsidig tjeneste i sit våben, fodfolket, blev kaptajn løjtnant 1937 og kaptajn fire år senere.

Under besættelsen var han på fremtrædende måde med i modstandsbevægelsen og undgik ikke sin skæbne. Han blev arresteret af Gestapo i foråret 1944 og indsattes efter nogen tids forløb i Frøslevlejren.

Han fik den største betydning for sine medfanger her som dansk tillidsmand og lejrleder og har senere i bogen om Frøslev-lejren givet værdifuldt bidrag til belysning af vilkår og hændelser i lejren.

Da den på befrielsesdagen i 1945 ophævedes og omdannedes til Fårhus-lejren, var det ham, der overtog posten som dennes kommandant.

I 1955 overtog han for et par år som midlertidig oberst posten som chef for Det danske Kommando i Tyskland og samtidig Commander Allied Land Forces, Schleswig-Holstein.

I 1957 forfremmedes han efter kun i et år at have været oberst til generalmajor og overtog posten som chef for hærstaben. og den beklædte han, til han i 1959 overtog den betydelige kommando, på hvilken han sluttede sin militære karriere: som chef for hjemmeværnet.

Her gjorde han sig gældende på den smukkeste måde. Skønt han kom fra adskillige års stabsarbejde, viste han glimrende evner til at komme i forbindelse med hele den særlige styrke, der nu blev ham underlagt, og han blev meget hurtigt i alleregentligste forstand hjemmeværnsgeneralen.

Ophold på Lysebu

Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde bekendtgør, at stipendier kan søges fra april 1970. Stipendierne søges til faglige studier inden for alle samfundsgrupper: Arbejderne, erhvervene, kirken, kun-

sten, skolen og videnskaben. De gives i form af ophold på fondets ejendom »Lysebu« ved Oslo. Pensionspris pr. døgn er 15 kroner.

Ansøgeren må have en færdig uddannelse. Ved uddelingen lægges udelukkende vægt på, at opholdet giver ansøgeren et fagligt udbytte.

Ansøgningsskemaer fås ved henvendelse til fondets sekretariat, Schæfergården, Ermelundsvej 105, Gentofte (tlf. GE 6065 fra kl. 9.00-16.00). Ansøgninger må indsendes til fondet inden 1. februar 1970.

Lysebu er oprettet for midler, som var et restbeløb, da »danskerhjælpen« afviklede sit arbejde.

De fleste danske stipendiater bor på Lysebu et lille stykke uden for Oslo.

Man kommer frem og tilbage med en bjergbane. Alene køreturen frem og tilbage er en oplevelse.

PIGTRAAD 1969

EMNEREGISTER:

Andersen, H. N., arkivalier reddet	99
Bernadottégården opføres ved Roskilde Fjord	71
Brobygning, Putten-Ladelund	99
Bæreia, Krigsinvalideforbundets re- kreationshjem indviet 24. september	100
Citronen mindet	113
Digmann død	139
5. maj legater uddelt	22
4. maj 1970 forberedes	87
Flensborg - mindet om nazismens ofre hædret	60
Forpostarbejde i Afrika	65
Forsoningsdag	133
Frihedsfonden sikres ved tilskud på 6 mill.	20, 80
Frimærkemotiv med Hitlers maskine..	40

Frøslev-lejren:

Barak til Haderslev	60
G.F.L.-dragt efterlyses	79
Indvielse d. 13. august	39
Museet indviet af Thestrup	45
Grenå som hjælpecentral	11
Hess søges frigivet	113

Hvide busser:

Hvide bussers jubilæum	22
Hvide bussers enestående bedrift ..	105
Kører atter	80
Sidste bus ud af Tyskland	107

Indholdsfortegnelse 1969	139
Julehilsener	123, 125, 131
Kansler, Den nye	103
Kollektiv for 40 modstandsfolk	93
Ladelund kz-barak falder sammen? ..	113
Ladelund forsoningsdag	133
Lysebu 1970	133
Modstand til bistand, Fra	7
Mødested for exfanger i Tåstrup ...	22
Nazibilleder forsvandt fra norsk rigs- arkiv	113
Naziforening forbudt	67
Ovesen, Svend under okkupationen ..	127

Politiet:

19. sept. udstilling på Frihedsmuseet 59	
Buchendwaldfangerne takker for be- frielsen	63
Mindehøjtideligheder, seriøse	83
Mindeskrift på 80 sider	79
Politiske fanger dræbt tre uger efter kapitulationen	105
Poppenburg/Esterwege - Besøg af dan- ske fanger	59
Randerseggen under okkupationen ...	127
Rorup - 25 års mindet	49
Rosenkjær, Aage - Mindet hædret ..	119
Steen Hansen i Tanzania	65
Svane, Erik Bondo	89
TV 1970	122
Tysk-hollandsk forsoningsdag	133
Ungdomsoprørerne. Er de helte?	23
Weissbecker, Prof. dr. med. Ludwig ..	93

REDAKTIONELT:

Besættelsestidens ofre	43
Julen og glæden	123
Kansler „Den nye“	103
Lovforslag, Et	3
Mindehøjtideligheder, Seriose	83
Taknemmelighed for overlevelse	63
Ungdomsprøverne. Er de helte?	23

BØGER:

Barakformand i H 13 (Af lektor C. E. Larsen)	73
Hvorfor er denne nat anderledes end andre nætter (Af Hanne Kaufmann)..	59
Jews in Poland	79
Mendel Singer. Roman om en fattig jødisk lærer i Polen (Af Joseph Roth)	73
Mænd i sorte kapper. Om modstandsbevægelsen på Fåborg-egnen (Af Frantz Jørgen Hvass)	79
Romeo, Julie og Mørket, roman om Tjekkoslovakiet (Af Jan Otzhena-chek)	73
(The) Tel-Aviv-Bonn Axis and Poland (Af Tadeusz Wolichnowski)	79
Vender Hagekorset tilbage? (Af Lord Russell of Liverpool)	119
Vågenat, En (Af Elliot Arnold)	59
Warszawa-Pagten (Af F. Esmann Jensen)	120

ERSTATNINGSPROBLEMER:

Erstatning til erhvervshæmmede:	
Henvendelse, skr.	125
Hilsen fra	125
Lovforslag	3, 125
Loven af 1. oktober 1969	43
Lovdebat 12/11 1969	119
Lovens ordlyd	85, 125
Krav om bedre kår	91

FORENINGERNE:

Buchenwaldklubben, Hilsen	125
F.V.-årsmøde	7

Erhvervshæmmede, De:

Adresseliste	62
Generalforsamling. Nyvalg af formand	33, 89
Landsmøde	53
20 års jubilæum	53
Udtalelse om erstatningsloven	53
Norske gæster	33
Århus har fået kontorlokale	39

Gestapofangerne:

Fangestævne i Oslo	39, 47
Mødet ved Helligåndskirken	27
Generalforsamling	111

Neuengammeforeningen:

Generalforsamling	29
Hilsen	125
Nytårsfest	2
Resolution om Grækenland	2
Besøg i Meppen og i Neuengamme..	69
Helligåndskirken - 20. april	29
Adresseændring for kasserer	111

Stutthoffanger:

Polske flyvere mindes	49
-----------------------------	----

FORFATTERLISTE:

Bertelsen, Alfred	39
Bøjlund, Hans	105
Fosmark, Johs. 3, 7, 9, 23, 25, 27, 33, 43, 45, 51, 63, 65, 83, 85, 100, 103	111
Hansen, Ernst Fr.	99
Hansen, Alberti	71
Holst, Olav	27
Holt, Paul	120
Lembcke, Ove Ch.	49
Petersen, Kaj W.	89
Prytz, R.	73, 79
Rasmussen, Johs.	11, 107, 127
Riis, Poul	123
Sonne, Erik	120

FORSIDER:

Cometa	81
Forårsdage	21
Jul i hjemmet	121
Bæreia i Kongsvinger	101
Nytår	1
Pinsedag i Gråsten	4
Politigården 19. september	62

FRIHEDSKOLLEGIERNE:

Tønder, besøg af dronningen	20
Åbenrå, Ny formand	20
Landsmøde for kollegierne	113
Ålborg-besøg af Darling	80

FRIHEDSMUSEET:

Hollandsk udstilling	27
----------------------------	----

KAMMERATERNES**HJÆLPEFOND:**

Kontingent og abonnement	9
Bestyrelsesmøde	42, 89
Bladet, kontingent og abonnement ...	25
Ferie ved Flensborg Fjord	25

MINDEORD:

P. M. Digmann død	139
Hald, Haldor, Biskop død	33
Hansen, Valdemar død 90 år gl.	71

MÆRKEDAGE:

Dahl, Kaj V. 75	51
Frederiksen, Poul Erik 50	87
Hansen, Peter Christian Henning 50..	31
Hæstrup, Jørgen 60	59
Jensen, Sigfred, Randers 70	59
Lunding, oberst H. M. 70	31
Malling-Jacobsen 75	59
Næsted, Børge, læge 60	31

PROCESSER:

Benådet? Hvor mange er	20
Bovenslepen anklaget for 45.000 mord	40
Braun, Werner von som vidne	40
Carlsen, Kuno, 15 års fængsel	20
532 norske jøder sendt til Auschwitz..	80
Forældelsesfrist ophævet	67
Hasses og Richters sag	40
Kiel-proces gøres om	113
Krigsforbrydersag i Sovjet	40
Krumey livsvarigt i fængsel?	80
Nering, Daniel frifkendt, men gen- anklaget	40
Rehse døde af hjerteslag	80
Reisener, Karl sigtes påny	20
Richter og Hasse's sag	40
Schlechte husker	113
Skrivebordsmordere slipper ikke for retsforfølgelse	39
Skrivebordsmordere for Berlins ret ..	79
Kurt Wachholz fra Theresienstadt dømt til døden	39

RYVANGEN:

4. maj	27
Juleaften	9, 122
Norske gæster	33
På østtysk frimærke	113

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge